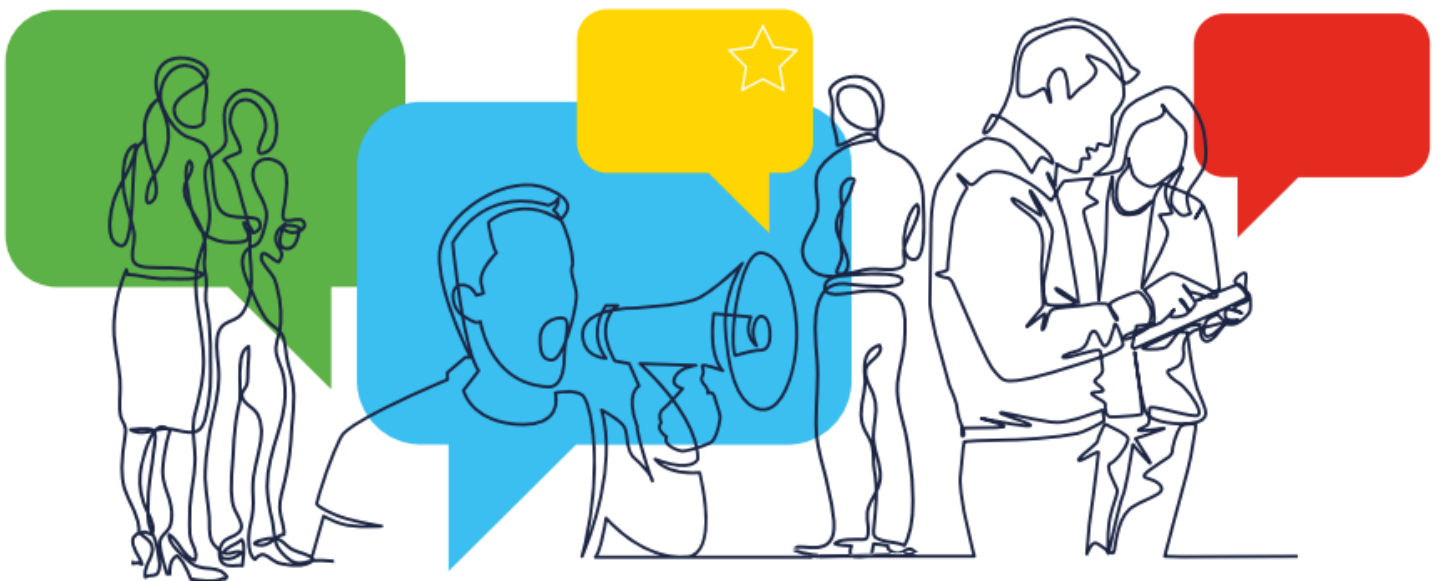

FORUM VOOR HET EUROPEES BURGERINITIATIEF

Infopakket over het Europees
burgerinitiatief voor maatschappelijke
organisaties

LEARN - DISCUSS - CONNECT - SEEK ADVICE

Het Europees burgerinitiatief in het kort

Sinds 2012 geeft het Europees burgerinitiatief (EBI) EU-burgers de mogelijkheid om de agenda van de EU mee te bepalen. Dankzij het EBI kunnen EU-burgers invloed uitoefenen op voorstellen over onderwerpen die zij belangrijk vinden en waarvoor de EU bevoegd is.

Om EU-beleidsmaatregelen voor te stellen via een EBI moeten zeven EU-burgers uit zeven verschillende EU-landen zich verzamelen in een groep organisatoren. Nadat het initiatief geregistreerd is, kunnen andere EU-burgers het online (via het online verzamelsysteem) of op papier ondertekenen.

Als ten minste 1 miljoen burgers uit ten minste zeven EU-landen het initiatief op geldige wijze ondertekenen, moet de Europese Commissie het bestuderen en beslissen welk gevolg zij eraan geeft.

Waarom is het EBI een effectief instrument?

A. Dankzij het EBI kunt u invloed uitoefenen op het EU-beleidsproces

Het EBI is een democratisch instrument waarmee Europese burgers kwesties die zij belangrijk vinden op de EU-agenda kunnen zetten. Het is als internationaal instrument voor de participatieve democratie uniek in zijn soort en slaat een essentiële brug tussen burgers en EU-instellingen.

Eerdere succesvolle initiatieven hebben al hun stempel gedrukt op de EU-wetgeving, zoals:

- **Water en sanitaire voorzieningen zijn een mensenrecht! Water is een publiek goed, geen handelswaar!**

Dit EBI werd in 2012 gestart en was het eerste initiatief dat meer dan een miljoen handtekeningen ophaalde en door de Europese Commissie formeel werd erkend. De initiatiefnemers wilden ervoor zorgen dat iedereen in de EU toegang heeft tot drinkwater en sanitaire voorzieningen en dat de liberalisering van waterdiensten wordt voorkomen. Als reactie op de publieke druk en de politieke acties in het kader van dit EBI erkende de Commissie dat er maatregelen moesten worden genomen.

Dit heeft ertoe geleid dat de Commissie in 2018 een herziening van de EU-drinkwaterrichtlijn heeft voorgesteld, met een sterke nadruk op het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van leidingwater, met name voor gemarginaliseerde en kwetsbare groepen.

- **Voor cosmetica zonder dierenleed – Maak een einde aan dierproeven in Europa**

Met dit initiatief uit 2022 werd de Commissie opgeroepen om het EU-verbod op dierproeven voor cosmetica aan te scherpen. Het doel was ook om de regels voor chemische veiligheid te herzien en zo te komen tot een veilig en duurzaam kader voor het beheer van chemische stoffen waarbij geen dierproeven worden gebruikt.

In 2023 heeft de Europese Commissie voorgesteld het verbod op dierproeven te blijven toepassen en handhaven en zich over de vraag gebogen of wetswijzigingen noodzakelijk waren om het raakvlak tussen de cosmeticaverordening en de Reach-verordening te verduidelijken. Ook heeft zij plannen aangekondigd om in het eerste kwartaal van 2026 een routekaart te publiceren om dierproeven in chemische veiligheidsbeoordelingen te vervangen.

- **Stop het ontvinnen van haaien — Stop de handel**

In het kader van dit initiatief, dat door 1.119.996 burgers uit 27 EU-lidstaten is ondertekend, is de Commissie verzocht om actie te ondernemen met als doel een einde te maken aan de handel in losse haaienvinnen in de EU, met inbegrip van de invoer, uitvoer en doorvoer ervan.

In 2023 heeft de Europese Commissie zich er in een officiële reactie toe verbonden om vanaf januari 2025 toezicht in te stellen op de handel in haaienproducten en zich daarbij te concentreren op de meest verhandelde haaiensoorten. De Commissie heeft 13 nieuwe tariefcodes voor haaien en hun vinnen ingevoerd, naar aanleiding van haar belofte om gedetailleerdere invoer- en uitvoergegevens van de EU te ontwikkelen om de statistieken over de handel in haaienproducten te verbeteren. Dankzij deze codes kunnen de meest verhandelde haaiensoorten, waaronder de blauwe haai en de kortvinmakreelhaai, worden gevolgd. De codes gelden sinds januari 2025. Daarnaast heeft de Commissie openbare raadplegingen gehouden om gegevens te verzamelen en een effectbeoordeling uit te voeren over een mogelijk verbod op de handel in losse vinnen, waarin een reeks beleidsmaatregelen is geëvalueerd.

Inmiddels heeft de EU zich ertoe verbonden de bestaande regels te handhaven en een voortrekkersrol op het wereldtoneel te blijven spelen wat betreft acties voor het behoud van haaien. Zo blijft zij zich sterk maken voor internationale instandhoudings- en beheersmaatregelen voor haaien en voor een wereldwijd verbod op het ontvinnen van haaien.

[Lees meer over succesvolle EBI's.](#)

B. Het EBI helpt organisatoren om een onderwerp onder de aandacht te brengen

Door een EBI te starten doet u meer dan handtekeningen verzamelen; u brengt uw kwestie op Europees niveau onder de aandacht. Vanaf het moment dat uw initiatief is geregistreerd, wint u aan zichtbaarheid op het Europese toneel en komt u in contact met de EU-instellingen, media en

maatschappelijke organisaties en het grote publiek.

Door campagne te voeren in alle EU-landen beïnvloedt u daar het publieke debat en wordt uw kwestie onderwerp van de algemene EU-discussies. Uw EBI kan zelfs tot nieuwe wetgeving leiden, maar voor het zover is, beschikt u over een platform en een ruimte om uw boodschap te verspreiden, medestanders te vinden, een grote groep mensen samen te brengen en gesprekken op gang te brengen die de grenzen van uw eigen land ruim overschrijden.

Door succesvolle campagnes zoals *End the Cage Age* (Stop de kooien) en *Stop Glyfosaat* is duidelijk geworden dat EBI-organisatoren een pakkend betoog kunnen overbrengen, het publieke debat kunnen beïnvloeden en instellingen tot een reactie kunnen aanzetten. Via het EBI kunt uw zaak op een hoger plan tillen en anderen bij uw campagne betrekken.

Resultaten van enkele succesvolle EBI's in de lidstaten

In sommige lidstaten, zoals Hongarije, Malta en Letland, zijn de EBI's zeer succesvol geweest. In Spanje, Duitsland en Italië hebben de EBI's vaak het minimum aantal handtekeningen opgehaald. Het EBI heeft het debat over de onderwerpen van deze initiatieven op een hoger plan getild.

Hoe kan ik een EBI starten?

Wie kan een EBI starten?

Elke EU-burger die oud genoeg is om bij Europese verkiezingen te stemmen, mag een EBI in gang zetten. Er zijn slechts twee vereisten:

- Het initiatief moet worden gestart door zeven EU-burgers die in zeven verschillende EU-landen wonen.
- De Europese Commissie moet bevoegd zijn om over het onderwerp van het initiatief een voorstel voor een rechtshandeling in te dienen. Verder mag het onderwerp niet beledigend of strijdig met de EU-waarden zijn.

Een EBI kan in elk van de officiële EU-talen worden ingediend.

TIP

In sommige lidstaten kunnen EU-burgers vanaf 16 jaar een EBI ondertekenen en starten. Dit zijn momenteel België, Duitsland, Estland, Malta, Oostenrijk en Finland. In Griekenland kan dit vanaf 17 jaar.

Tijdslijn & belangrijkste stappen

STAP 1 Vorm een groep van EBI-organisatoren van ten minste zeven burgers die mogen stemmen bij Europese verkiezingen uit zeven verschillende EU-landen en bepaal samen de doelstellingen van het initiatief.

STAP 2 Dien uw initiatief in bij de Europese Commissie zodat het geregistreerd kan worden.

Voordat u met het verzamelen van handtekeningen kunt beginnen, moet uw initiatief officieel door de Europese Commissie worden geregistreerd. Hiertoe doet u het volgende:

- Eerst maakt u een organisatoraccount aan, dat u gebruikt om uw initiatief te beheren en tijdens het hele EBI-proces met de Commissie te communiceren.
- Vervolgens dient u uw initiatief in met een korte beschrijving van de voorgestelde maatregel in een van de officiële EU-talen, samen met relevante details zoals de doelstellingen van uw initiatief, informatie over uw groep organisatoren, eventuele ontvangen financiering en bewijsstukken.
- Uw initiatief moet aan specifieke wettelijke criteria voldoen om te worden geregistreerd. Zo moet de Commissie bevoegd zijn om over het onderwerp van uw initiatief wetgeving voor te stellen, mag het onderwerp niet beledigend of strijd met EU-waarden zijn, en moet het initiatief voldoen aan formele vereisten.

De Europese Commissie registreert alleen initiatieven die aan de wettelijke vereisten voldoen. Zij beoordeelt uw initiatief en reageert doorgaans binnen twee maanden.

Als uw initiatief wordt aanvaard, wordt het gepubliceerd op de officiële EBI-website. Vanaf dat moment hebt u maximaal **zes maanden** de tijd om een datum te kiezen waarop de inzameling van steunbetuigingen zal beginnen.

STAP 3 Begin met het verzamelen van handtekeningen!

Zodra uw initiatief is geregistreerd en u uw startdatum hebt gekozen, **hebt u 12 maanden de tijd om ten minste 1 miljoen geldige handtekeningen te verzamelen van burgers uit ten minste zeven**

EU-landen.

Om een EBI te kunnen ondertekenen, moeten steunbetuigers:

- EU-burger zijn (maar zij mogen overal ter wereld wonen)
- Oud genoeg zijn om te stemmen bij Europese verkiezingen. In de meeste landen betekent dit 18 jaar, maar in sommige landen, zoals België, Duitsland, Estland, Malta, Oostenrijk en Finland kunnen steunbetuigers al op hun 16e ondertekenen en in Griekenland op hun 17e.

Leef de regels voor gegevensbescherming na en gebruik de officiële formulieren voor het verzamelen van handtekeningen.

STAP 4 Dien de (meer dan) 1 miljoen verzamelde handtekeningen in voor verificatie door de nationale autoriteiten. U hebt maximaal drie maanden de tijd om de handtekeningen in te dienen bij de bevoegde instanties in elke lidstaat.

De autoriteiten hebben dan nog eens drie maanden de tijd om de geldigheid van de steunbetuigingen na te gaan.

STAP 5 Dien het initiatief en de in stap 4 van de nationale autoriteiten ontvangen certificaten in bij de Europese Commissie .

U hebt drie maanden de tijd om het initiatief en de certificaten in te dienen bij de Europese Commissie. Dit kan allemaal via het organisatoraccount. De rest van de tijdlijn hangt af van dit moment.

STAP 6 U ontvangt een antwoord.

- De Europese Commissie nodigt de organisatoren uit voor een bespreking waarin zij hun EBI kunnen bepleiten.
 - Uiterlijk een maand na indiening (stap 5)
- Het Europees Parlement nodigt de organisatoren uit voor een openbare hoorzitting, gevolgd door een plenair debat en de mogelijke aanneming van een resolutie over dit onderwerp.
 - Uiterlijk drie maanden na indiening (stap 5)
- De Europese Commissie geeft een gedetailleerd antwoord op het initiatief, in de vorm van een formele mededeling. Hierin staan haar juridische en politieke conclusies, de maatregelen die zij van plan is te nemen en de redenen waarom zij al dan niet maatregelen neemt.
 - Uiterlijk zes maanden na indiening (stap 5) en na de openbare hoorzitting in het Europees Parlement

Belangrijkste uitdagingen: veelvoorkomende vragen van organisatoren

- *Hoe vind ik burgers in andere landen om samen met mij een EBI te starten?*
- *Hoe vind ik burgers in andere landen die mijn EBI willen ondertekenen?*
- *Hoe vorm ik een goed team?*
- *Hoe werf ik fondsen voor een EBI?*

- Hoe stel ik een begroting op voor mijn EBI?
- Welke kanalen kan ik gebruiken om burgers te bereiken?

Antwoorden op deze vragen vindt u in onze richtsnoeren en op het [EBI-forum](#).

Hoe breng ik een EBI tot een goed einde?

Hiervoor is strategische voorbereiding, gestructureerde organisatie en een flexibele communicatieaanpak nodig. Hieronder worden essentiële stappen en goede werkwijzen beschreven om organisatoren gedurende de hele campagne te ondersteunen.

1. Zorg voor voldoende financiering en begin vroeg met de voorbereidingen

Het is essentieel dat u vanaf het begin over financiering beschikt voor uw eerste campagneactiviteiten, zoals het bouwen van een website, het inventariseren van partners en het creëren van communicatiemateriaal. Vroegtijdige financiële steun verzekert u van een solide basis vóór de officiële start, waardoor de campagne snel op gang kan komen en, eenmaal op gang, vaart kan behouden. Op de speciale pagina over [fondsenwerving](#) vindt u uitvoerige informatie over strategieën op dit gebied en transparante verslaglegging.

2. Geef iedereen binnen uw team een duidelijke rol

Binnen een [goed gestructureerd team](#) waarin iedereen een duidelijke rol heeft, kan iedereen efficiënt werken en zijn of haar verantwoordelijkheid nemen. Volgens eerdere campagneorganisatoren kan met een duidelijke afbakening van de verschillende taken, zoals communicatie, juridische zaken en nationale campagnevoering, dubbel werk en verwarring worden voorkomen en elk onderdeel van de campagne doeltreffend worden uitgevoerd.

3. Stem uw campagnestrategie af op de lokale context

Het is cruciaal om de campagneboodschappen en -activiteiten aan te passen aan het culturele en politieke klimaat van elk campagneland. Uit succesvolle campagnes, zoals *My Voice*, *My Choice* (Mijn stem, mijn keuze), is gebleken dat begrip van lokale gebruiken, culturen en communicatiestijlen leidt tot aanzienlijk meer betrokkenheid onder verschillende doelgroepen en tot een aanzienlijk grotere geloofwaardigheid van het initiatief.

4. Benut symbolische data en gebeurtenissen

Door campagneactiviteiten te organiseren op algemeen erkende, symbolische data brengt u uw initiatief onder de aandacht van een breder publiek. Zo werd de Internationale Kattendag slim gebruikt om de aandacht van de pers en het publiek te trekken voor het initiatief *Voor cosmetica zonder dierenleed*. De organisatoren van het EBI *Verbod op conversiepraktijken* maakten gebruik

van de bekendheid van de Pride Week om in enkele dagen 700.000 handtekeningen te verzamelen. Dit laat zien hoe doeltreffend het kan zijn om campagneactiviteiten af te stemmen op culturele evenementen.

Uw EBI-ondersteuningscentrum

Het EBI-forum is een onlineplatform voor samenwerking, dat toegankelijk is in alle officiële EU-talen. Het is bedoeld om EBI-organisatoren of mensen die interesse hebben in het EBI richtsnoeren en informatie te verstrekken. Het is een essentieel ondersteuningscentrum voor uw campagne. U kunt er praktische informatie en juridisch advies krijgen en al uw vragen over EBI's stellen.

Het platform wordt beheerd door de European Citizen Action Service (ECAS), een non-profitorganisatie die een contract heeft met de Europese Commissie.

Op de pagina [Praktische tips](#) van het EBI-forum vindt u waardevolle informatie, tips, succesverhalen, webinaropnames en meer informatie over het EBI.

De pagina [Deskundig advies](#) biedt gratis richtsnoeren op maat over verschillende onderwerpen, waaronder juridische kwesties (bijvoorbeeld of het idee onder de bevoegdheid van de EU valt), campagnestrategieën, fondsenwerving enz.

Organisatoren kunnen ook contact opnemen met [nationale contactpunten](#) (in de meeste landen zijn deze onderdeel van de overheid).

Hoe kan ik als burger een EBI ondersteunen?

Alle lopende initiatieven staan op de [website van het Europees burgerinitiatief](#) en kunnen daar worden ondertekend. Om een EBI te steunen, kunt u online of op papier een steunbetuiging invullen.

[Hier vindt u alle recente EBI's die momenteel kunnen worden ondertekend.](#)

Hoe kan ik vanuit een maatschappelijke organisatie een EBI ondersteunen?

Als organisatie kunt u een EBI op verschillende manieren ondersteunen. Zo kunt u een coalitie van ngo's rond een EBI vormen, of u bij een dergelijke coalitie aansluiten. Door deel te nemen aan de campagne, vergroot u het bereik van een EBI op doeltreffende wijze. U kunt u bijvoorbeeld actief inzetten voor belangenbehartiging, promotie of gemeenschapsopbouw, expertise aanbieden, onderzoek delen, steun bieden bij het verzamelen van handtekeningen, financiële steun bieden en/of personeel ter beschikking stellen.

U kunt als maatschappelijke organisatie bijdragen aan een EBI door:

1. Een coalitie te vormen of uw organisatie bij een coalitie aan te sluiten

Een belangrijke succesfactor voor EBI-campagnes zijn sterke contacten met ngo's, mogelijke partners en organisaties die vergelijkbare doelen nastreven. Zo hebben de organisatoren van *PsychedeliCare* aan het begin van hun campagne contact gelegd met partnerorganisaties op nationaal niveau om een sterke basis te leggen. De initiatiefnemers van *My Voice, My Choice* hebben verder gezocht dan alleen de traditionele reproductieve gezondheidszorg en zo, in samenwerking met influencers op sociale media, een netwerk gecreëerd van meer dan 250 ondersteunende organisaties. Zij zochten steun in onverwachte hoek en kregen deze van onder andere acteurs, muziekbands en zelfs klimverenigingen. Deze brede, creatieve aanpak heeft geleid tot bredere steun, vanuit een diverser publiek en tot aanzienlijk meer zichtbaarheid en financiering.

2. Het initiatief onder de aandacht te brengen en medestanders te vinden

Gebruik uw netwerken, evenementen en platforms om de bekendheid van het initiatief te vergroten, mensen aan te moedigen het te ondertekenen en besluitvormers erbij te betrekken. De betrouwbaarheid van uw organisatie en uw contacten met doelgroepen kunnen het verzamelen van handtekeningen versnellen en leiden tot sterkere betrokkenheid van het publiek.

3. Middelen ter beschikking te stellen

Uw kunt een EBI financieel ondersteunen of bijvoorbeeld personeel, een locatie voor bijeenkomsten of digitale tools ter beschikking stellen. Veel campagnes hebben veel baat bij bijdragen in natura, die leiden tot lagere operationele kosten en een groter bereik.

4. Fondsen te werven en partners te vinden

Effectieve fondsenwerving leidt tot sterkere coalities en betere samenwerking. Fondsenwerving gaat veel verder dan op zoek gaan naar donaties of financiële steun. Een goede fondsenwerver bouwt

strategische partnerschappen, vergroot de zichtbaarheid van de campagne en draagt actief bij aan de opbouw en het beheer van een gemeenschap. Om zo veel mogelijk financiering op te halen, is het essentieel om gebruik te maken van bestaande registers en databanken, zoals het EU-transparantieregister, nationale transparantieregisters en internationale subsidiedatabanken. Zo vindt u potentieel geïnteresseerde ngo's, stichtingen en bedrijfssponsors. Samenwerking met de overheid kan ook erg nuttig zijn. Hierbij kunt u denken aan partnerschappen met overheidsinstanties, eerdere financiers van soortgelijke EBI's of institutionele steun via EU-subsidies, zoals vanuit het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" (CERV-programma). Bedrijven kunnen ook een cruciale rol spelen als sponsors. Zo gaven merken als The Body Shop, Dove en Unilever financiële steun aan het initiatief *Voor cosmetica zonder dierenleed*, wat zowel de zichtbaarheid van de merken vergrootte als een gunstige impact had op de gedeelde doelstellingen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Een ander voorbeeld is het succesvolle EBI *End the Cage Age* (Stop de kooien), dat gezamenlijk is vormgegeven door 170 maatschappelijke organisaties in heel Europa. Elk van hen heeft een rol gespeeld bij het welslagen van het initiatief. Hieronder volgen enkele van de organisaties die aan dit initiatief ten grondslag liggen:

Ook uw organisatie kan het EBI gebruiken om medestanders te vinden voor uw zaak!

Meer informatie

- Website over het Europees burgerinitiatief:
 - Hoe werkt het?
 - Hoe begin ik eraan?
 - Gegevensbescherming

- Website van het EBI-forum:
 - Tips
 - Handtekeningen verzamelen
 - Een initiatief voorbereiden voor registratie
 - Partners zoeken
 - Fondsenwerving
 - Een campagne organiseren

- De Deskundig advies-pagina, voor gratis juridisch en campagneadvies
- Lokale contacten: Nationale contactpunten en Ambassadeurs van het EBI

Blijf op de hoogte!

- Abonneer u op de maandelijkse nieuwsbrief (EN+ 23 talen) om op de hoogte te blijven van het EBI: https://citizens-initiative.europa.eu/newsletter/subscribe_nl
- Word lid van de Facebook-groep van het EBI